Sosiaali- ja terveysministeriö

PL 33, 00023 Valtioneuvosto

(kirjaamo@stm.fi; anne.koskela@stm.fi)

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖLLE

Asia: lausunto leikkaustoiminnan kriteereistä – STM/676/2018 ja STM133:00/2017

Esitysluonnoksessa ehdotetaan muutettavaksi terveydenhuoltolakia sekä Valtioneuvoston asetusta kiireellisen hoidon perusteista ja päivystyksen erikoisalakohtaisista edellytyksistä (päivystysasetus).

Lakiteknisesti terveydenhuoltolain muutos ehdotetaan toteutettavaksi lisäämällä lakiin uusi 45 a §. Uusi säännös asiallisesti kumoa osan lain 45 §:n velvoitteista, joten säädöksen ymmärrettävyyden ja helppolukuisuuden kannalta olisi tietysti ollut asianmukaisempaa muuttaa suoraan terveydenhuoltolain 45 pykälää. Sinänsä kuitenkin uuden 45 a §:n sisältö on kaikin puolin kannatettava. Terveydenhuollon vaikuttavan toiminnan kannalta on järkevää jättää erikoissairaanhoidon järjestämisestä vastaaville sairaanhoitopiireille aiempaa suurempi mahdollisuus sopia leikkauspalvelujen tuotantopaikasta. Kun monista erikoisalojen osaajista on pulaa kasvukeskusten ulkopuolella, joutuvat jotkut sairaalat tulevaisuudessa tukeutumaan niihin paikan päälle tuleviin tiimeihin vakituisen oman henkilöstön sijaan.

Pidämme hyvin perusteltuna myös ehdotusta, jonka mukaan leikkaustoiminnan suorittamisesta päivystysyksiköiden ulkopuolella sovitaan nimenomaan erikoissairaanhoidon järjestämissopimuksessa. Tällöin kynnys leikkauspalvelujen siirtämiseen päivystävän sairaalan ulkopuolelle pysyy riittävän korkeana.

Päivystysasetuksen osalta pidämme asetuksen 17 a §:n kohtaan 4 ehdotettua vaatimusta 30 min matkakestosta epätarkoituksenmukaisena ja keinotekoisena. Päiväkirurgisissa toimenpiteissä potilaat kotiutuvat nopeasti ja komplikaatiot ilmenevät usein vasta kotona, josta potilaan on sitten pakko hakeutua päivystykseen. Näin ollen leikkauksen tekevän toimipisteen ja päivystävän sairaa-

lan etäisyydellä ei todellisuudessa ole suurta merkitystä potilasturvallisuuden kannalta. Tiedot päivystyspisteistä tulee toki muuten antaa potilaalle ennen hänen kotiuttamistaan. Pidämme myös epätarkoituksenmukaisena leikkaavan yksikön velvoitetta tehdä erillinen sopimus päivystävän sairaalan kanssa. Tällainen sopimus ei sido potilasta, joka voi sopimuksesta riippumatta hakeutua mihin hoitoyksikköön hyväänsä (vaikka kesämökkinsä läheiseen päivystykseen, jos on mennyt mökilleen toipumaan vaikkapa yksityissektorilla tehdystä nielurisaleikkauksesta). Ehdotettu sopimusjärjestelmä loisikin käsityksemme mukaan lähinnä vain turhaa byrokratiaa. Koska yksityisellä sektorilla tehtävä leikkaustoiminta vaatii yksityisestä terveydenhuollosta annetun lain mukaan aluehallintoviraston lupaa, valvoo lupaviranomainen muutoinkin, että leikkaavassa yksikössä on riittävät valmiudet komplikaatioiden hoitoon ja jatkohoidon järjestämiseen.

Pidämme ehdotettua terveydenhuoltolain 45 a §:ää sisällöltään perusteltuna. Ehdotamme kuitenkin, että päivystysasetuksen 17 a §:n kohta 4 poistetaan asetuksesta.

Kohteliaimmin,

Lasse Lehtonen, LT, OTT

terveysoikeuden professori / Helsingin yliopisto